

#### سبک معیشت



آنان که دیگران را طعمه منافع خود می کنند

# احتکار انصاف در بحران کرونا!

#### ■ زهر آهنربخش

با شیوع بیماری کرونا و لزوم استفاده از وسایل بهداشتی و همچنین نیاز شهروندان به تأمین مایحتاج ضروری در ایام قرنطینه شاهد بالا رفتن نرخ اقلام بهداشتی و خوراکی و همچنین کمباب شدن آنها هستیم. بر این اساس لازم دیدیم در این نوشتار نکاتی در خصوص احتکار و مجازات آن در اسلام و قوانین موضوعه مطرح کنیم. ■ ■ ■

#### ■ احتکار حرام و محتکر مغضوب است

احتکار به معنای کاهش یا توقف چرخه توزیع کالا توسط همه یا برخی از فروشندگان است. این کار توسط فروشندگان کالا با توجه به اوضاع بازار و تقاضای خریداران با هدف افزایش قیمت و در آمد حاصل از آن صورت می گیرد. احتکار از منظر اسلام به لحاظ اینکه قدرت خرید مردم را کاهش می دهد، حرام شمرده شده است. زمانی که مردم به کالایی شدیداً احتیاج داشته باشند و فروشنده دیگری نیز وجود نداشته باشد تا احتیاجشان را رفع کنند در این زمان است که احتکار رخ می دهد. معمولاً احتکار توسط فروشندگان با هدف کسب سود بیشتر، اهداف سیاسی و عدم آشنایی آنها با قوانین و مقررات و مسائل اقتصادی صورت می گیرد. احتکار در شرع مقدس کاری نکوهیده و ناپسند است. اکثر فقها و مراجع نیز حکم به حرام بودن آن داده‌اند، در قرآن نیز به طور روشن و به تکرار، کم‌فروشی مطرح و تقیح شده و چه بسا قرآن کریم در برخی آیات کم‌فروشی را سبب ویرانی و نابود شدن معرفی کرده است.

خداوند در قرآن کریم در شش سوره کم‌فروشی را مورد مذمت قرار داده است، که مهم‌ترین آن سوره مبارکه مطفین است که به نام کم‌فروشان معرفی شده است: «وای به حال کم‌فروشان، آنان که وقتی چیزی را با پیمانہ یا وزن از مردم تحویل می‌گیرند کلاً حق خود را استیفاء می‌کنند ولی وقتی چیزی را تحویل مردم می‌دهند در پیمانہ و وزن کمتر می‌دهند. آیا آنها عقیده ندارند که بعد

#### ■ ایوب هم‌چی\*

خانواده مهم‌ترین نهاد اجتماعی و پایدار ترین بستر تربیت و تندرستی اعضای جامعه به حساب می‌آید تا آنجایی که روانشناسان و جامعه‌شناسان بستر شکل‌گیری خودپنداره که شاکل شکل‌دهنده شخصیت‌ها و مرکز سازگاری اجتماعی قلمداد می‌شود را نهاد خانواده می‌دانند.

تحولات اجتماعی دهه‌های گذشته در سطح جهانی، نظام خانواده را با تغییرات، چالش‌ها و نیازهای جدیدی مواجه کرده و طی همین فرآیند نهاد خانواده در معرض تهدید قرار گرفته است. وقتی کارکردهای خانواده از قبیل کارکردهای زیستی-اجتماعی، شناختی و عاطفی یکی پس از دیگری آسیب ببینند به تبع آن منجر به کاهش رضایتمندی خانواده می‌شود که در راستای آن در وهله اول موجب گسستگی روانی و سپس گسستگی اجتماعی و در نهایت به یک واقعه حقوقی به نام طلاق ختم می‌شود. یکی از مهم‌ترین اولویت‌های حوزه آسیب‌های اجتماعی بعد از آسیب‌اعتیاد مسئله طلاق به شمار می‌رود. ناگفته نماند با اینکه طلاق در اسلام مشروع و جایز است ولی بر پایه روایات منثورترین حلال نزد خداوند به شمار می‌رود. ■ ■ ■

بررسی تحولات جمعیتی در ۳۰ سال اخیر نشان می‌دهد که نرخ طلاق از ۱۰/۳ درصد در سال ۶۷ به ۲۳/۶۰ درصد در سال ۹۷ رسیده یعنی حدود ۲/۵ برابر افزایش یافته است. در این آمار نکته جالب این است که فقیرترین استان‌های کشور که بیشترین درصد جمعیت زیر خط فقر شهری و روستایی را دارند مانند سیستان و بلوچستان و ایلام با کمترین نسبت طلاق در کشور مواجه هستند و استان‌های مانند تهران، البرز و اصفهان

از مرگ زنده خواهند شد و به روز بزرگ رستاخیز ایمان ندارند؟ روزی که تمام مردم در پیشگاه خداوند برای تعیین سرنوشت خود می‌ایستند.» در اسلام احتکار اگر به قصد ضرر رساندن به مردم و ایجاد مشکل در معیشت و زندگی آنان باشد نه تنها عملی ناپسند بلکه حرام است و احتکار کننده مورد غضب و خسران الهی قرار می‌گیرد. ■ **به فروشنده و خریدار نباید اجحاف شود**

همان‌طور که بیان شد احتکار در دین اسلام به شدت مورد نکوش و مذمت قرار گرفته کسانی که در هر شغل و منصبی کالا یا وسایلی را احتکار کنند در قیامت دچار عذاب سختی می‌شوند. به همین خاطر باید به شدت با افراد محتکر مبارزه شود تا از جریانات ناسالم اقتصادی جلوگیری به عمل آید.

خداوند در آیه ۳۴ سوره توبه می‌فرماید: «کسانی را که از

زر و سیم‌کنج می‌سازند و آنها را در خدا خرج نمی‌کنند، به عذابی درناک مژده ده.»

همچنین پیامبر اکرم(ص) در حدیثی می‌فرماید: «هر کس گندمی را به قصد گران شدن آن، ۴۰ روز احتکار کند، از خدا بری و خدا از او بری است.»

امام علی(ع) نیز درباره زبانی که محتکر به مردم و جامعه می‌زند، می‌فرماید: «مردم را از نعمت محتکر بهره‌ای نیست.»

اخلاق از جمله صفاتی است که در تمامی جوامع و ادیان پسندیده و مورد توجه قرار گرفته است. اسلام نیز همواره به مسلمانان توصیه می‌کند که در رفتارهای اجتماعی و مسائل اقتصادی اخلاق و منش انسانی را مدنظر قرار داده و با توجه به مقام والای انسانی در مناسبات خود کرامت و ارزش انسان‌ها را حفظ کنند. صفت اخلاقی در تجارت آنچنان مهم است که توصیه‌های بسیاری در منابع دینی از آن آمده است که همه آنها نشان‌دهنده اهمیت پیوند اخلاقی با اقتصاد در اسلام می‌باشد.

اسلام عدالت را در تمامی زمینه‌ها مورد توجه قرار داده است و در مسائل اقتصادی نیز جمع‌شدن ثروت در دست

# سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۹۴۷۱



در این شرایط که مردم درگیر بیماری کرونا هستند و استرس و اضطراب بسر زندگی آنها حاکم است، سعی کنیم جنب اخلاق و انصاف را نگه داریم و برای منافع خودمان دیگران را طعمه نکنیم، مگر نه این است که «بنی آدم اعضای یکدیگرند» پس شایسته مقام انسانی نیست که با سوءاستفاده از شرایط اضطرابی و نیاز مردم، کالا و اجناس ضروری را انباشت کرده و به قیمتی گزاف روانه بازار کنیم که اگر این چنین کنیم انسانیت را زیر سؤال برده و خشم و غضب خداوند متعال را برآی خود خریده‌ایم

مراتب جرم و مراتب تأدید برای مرتبه اول به جزای نقدی از ۲ تا ۵ برابر و برای مرتبه دوم از ۵ تا ۱۰ برابر قیمت کالا و خدمات مورد تخلف در این ماده و برای مرتبه سوم برای افراد غیرصنفا از ۱۰ تا ۲۰ برابر قیمت کالا و خدمات مورد تخلف در ماده و در مورد افراد صنفی علاوه بر مجازات مرتبه دوم به لغو پروانه محکوم خواهند شد:

۱- فروش مصنوعات یا فرآورده‌های گران‌تر از نرخ مقرر.
۲- دریافت اجرت یا دستمزد خدمات، زاید بر میزان مقرر.
۳- معامله صوری به نرخ مقرر و به کار بردن تمهیداتی که عملاً موجب دریافت وجه بیشتر از نرخ مقرر شود.
۴- استفاده از مواد نامرغوب که در نتیجه کیفیت کالا یا مصنوعات یا فرآورده‌ها یا ارزش خدمات را بدون تنزل قیمت پایین می‌آورد.

۵- عرضه نان معمولی یا پخت نامرغوب.
۶- تحویل کالا کمتر از وزن یا مقدار به مشتری.
۷- انتقال غیرمجاز کالاهایی که از طرف دولت به یک شهر یا منطقه یا جمعیت معینی اختصاص یافته‌است به شهر و منطقه دیگر یا فروش آن به اشخاص دیگر.
۸- خودداری فرد صنفی از عرضه و فروش کالا یا مصنوعات یا فرآورده‌ها یا خدمات بر خلاف مقررات صنفی.
۹- امتناع فرد صنفی از دادن فاکتور به قیمت رسمی یا صدور فاکتور خلاف واقع.

در این شرایط که مردم درگیر بیماری کرونا هستند و استرس و اضطراب بر زندگی آنها حاکم است، سعی کنیم جنب اخلاق و انصاف را نگه داریم و برای منافع خودمان دیگران را طعمه نکنیم، مگر نه این است که «بنی آدم اعضای یکدیگرند» پس شایسته مقام انسانی نیست که با سوءاستفاده از شرایط اضطرابی و نیاز مردم، کالا و اجناس ضروری را انباشت کرده و به قیمتی گزاف روانه بازار کنیم که اگر این چنین کنیم انسانیت را زیر سؤال برده و خشم و غضب خداوند متعال را برای خود خریده‌ایم. تو کز محنت

دیگران بی‌غمی/اشاید که نامت نهند آدمی.

■ **کارشناس ارشد حقوق**

#### سبک رفتار



با مهارت حل مسئله دست‌اندازهای زندگی پر می‌شود

## گرگ مشکلات را به موقع بکشید

#### ■ بهنام صدقی

زندگی یک فرصت و شاید یک مسئله بزرگ است که روزانه مسائل کوچک را برای ما به ار مغان می‌آورد و مسا آنها را مشکلات می‌نامیم. برخی نیز از این

مشکلات به عنوان گرگ مشکلات و از این مسائل به عنوان دست‌اندازهای زندگی یاد می‌کنند و معتقدند اسیر این گرگ مشکلات هستند. در حالی که دنیای واقعی

ما انسان‌ها مملو از مسائل و مشکلاتی است که هر روز با آن مواجه می‌شویم یا آنها با ما مواجه می‌شوند. زندگی را می‌توان روند پیاپی مواجه شدن با مسائل و تلاش برای حل آنها دانست. حل مشکلات فرایوی انسان تأثیر سازنده‌ای در ایجاد اعتماد به نفس و کسب آرامش دارد و به انسان نیروی ویژه و انگیزه‌ای مناسب برای مواجهه سازنده با مشکلات هد می‌کند. حل موفقیت‌آمیز مسائل زندگی به اعتماد به نفس بیشتر و آرامش فرد منجر می‌شود

در حالی که حل ناقص یا گرهای ناگشوده مشکلات روان شخص را به طور جدی تهدید خواهد کرد. از این‌رو آموختن مهارت حل مسئله برای همه ما امری ضروری است. اینکه بتوانیم مسائلی که با آنها در محیط‌های مختلف

رو به‌رو می‌شویم را حل کرده و موفق‌تر از قبل عمل کنیم، امری بسیار حائز اهمیت است. مواجهه و چالش موفقیت‌آمیز با مشکلات، بخشی از زندگی روزمره هر فرد است. همه افراد در زندگی با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند که باید برای آنها راه‌حل‌های صحیح و منطقی بیابند. برخی در برابر مشکلات، راه‌حل‌های نامناسبی بر می‌گزینند اما باید به خاطر داشت که با اندکی تأمل و اندیشه می‌توان از میان ده‌ها راه‌حل ممکن، بهترین آنها را انتخاب کرد تا کمترین آسیب را در برابر مشکل ایجاد شده، تجربه کرد.

این تصور که همه مشکلات قابل حل هستند، غیرمنطقی و خلاف واقعیت است. با این وجود اگر زمان کافی به بررسی جامع، منطقی و خلاقانه مشکلاتمان اختصاص دهیم، اغلب آنها قابل حل بوده و استرسی برای ما ایجاد

#### سبک بر نامه‌ریزی

یک راه ساده برای مواجهه با مشکلات

## مسئله‌ات را روی کاغذ حل کن...

ذهن در ارتباط با مسئله شما را درگیر کرده و فهرستی از مسائل فرعی مرتبط با موضوع منابع موجود در رابطه با مسئله و مشکل خود را روی یک کاغذ بنویسید.

در مواردی که منابع به اندازه کافی موجود نیست دست به گردآوری منابع مرتبط بزنید. این شیوه به شما کمک می‌کند در ابتدا پاسخ‌های مناسبی برای سؤالات مطرح شده ذهن خود پیدا کنید. از بین پاسخ‌ها سعی کنید پاسخ‌هایی را انتخاب کنید که کاربردی‌تر هستند. پس از پیدا کردن چندین پاسخ باید معیارهایی برای قضاوت مسئله تعریف کنید و در کنار این معیارها راه‌حل‌های گوناگون را نوشته و به صورت ذهنی امتحان کنید. وقتی به صورت ذهنی یک بار مسیر را طی کنید می‌توانید به جواب‌های نسیبی دست پیدا کنید و از بین جواب‌ها بهترین را تشخیص دهید. اگر بین دو یا چند راه‌حل هنوز به یک راه حل واحد دست پیدا نکرده‌اید چند بار تصویر ذهنی از راه‌ها به مقصود نزدیک‌تر است. حل مسئله باعث بالا رفتن اعتماد به نفس و کسب آرامش بیشتر هنگام رویارویی با مشکلات می‌شود. زمانی که این مهارت را آموزش ببینید بعد از مدتی در برابر مشکلات دچار استرس و اضطراب نمی‌شوید و این موضوع که برای هر مشکلی یک راه‌حل مناسب موجود است در شما نهادینه می‌شود.



**مهارت حل مسئله** در تعریف عام به معنای به‌کارگرفتن دانش و مهارت‌هایی است که فرد در موقعیت‌ها و مسائل سهل یا دشوار از آن استفاده می‌کند

■ **روانشناس تربیتی**